nvog

Aan de Leden van de Eerste Kamer

10 mei 2016
P.C./MVE/2016.542

Betreft: Behandeling Wetsvoorstel 'Wet verbeterde premieregeling'

Geachte Leden van de Eerste Kamer,

Eerder hebben de ouderenorganisaties NVOG en KNVG hun bezwaren en zorgen omtrent wetsvoorstel 34255 (verbeterde premieregeling) aan u kenbaar gemaakt. Het antwoord van de regering op de door u gestelde schriftelijke vragen hebben onze zorgen niet kunnen wegnemen. Wij hebben bij onze analyse en standpuntbepaling vele actuariële deskundigen en juristen uit de praktijk betrokken en zij komen allen tot de conclusie dat dit wetsvoorstel in de huidige vorm zoveel manco's en onduidelijkheden bevat dat de uitvoering ervan onoverkomelijke problemen zal geven. Wij zijn dan ook van mening dat dit Voorstel van Wet niet tot Wet moet worden verheven.

Onderstaand treft u de argumenten daartoe aan.

Hoofdconclusies

1. Life cycle principe

- Life cycle wordt uitgangspunt voor alle premieovereenkomsten.
  Afgezien van technische onduidelijkheid hoe de winstverdeling onder deelnemers/gepensioneerden wordt of mag worden gemaakt, is het hanteren van life cycle een onnodig beperkend principe dat nu ten tonele wordt gevoerd in het kader van het hanteren van de prudent person regel. Bij collectieve regelingen (collectief beleggen) staat een prudent person regel in het geheel niet in de weg dat deelnemers/gepensioneerden beleggen in een gezamenlijk fonds zonder het

Koepel van Nederlandse Verenigingen
Van Gepensioneerden (KNVG)
Secretariaat: Hogeschoorweg 21, 5911 EJ Venlo
077-3541050
secretariaat@knvg.nl
www.knvg.nl

Nederlandse Vereniging van
Organisaties van Gepensioneerden (NVOG)
Postbus 2069, 3500 GB Utrecht
030-284 60 80
nvog@gepensioneerden.nl
www.gepensioneerden.nl

principe van life cycle. Zolang de gekozen asset mix maar past en blijft passen bij de risicohouding van het fonds (het bestuur is daarvoor verantwoordelijk), is het hanteren van life cycle volledig overbodig en levert life cycle het bestuur van de het fonds alleen maar onnodige beperkingen op met in de meeste gevallen lagere rendementen voor het fonds als geheel. Op fondsniveau kan een bestuur dat alleen maar compenseren door voor jongeren het risico te verhogen en voor ouderen het risico te verlagen. Life cycle dwingt dit soort van verdeling tussen jongeren en ouderen af, terwijl het aan de deelnemers/gepensioneerden zelf is daar wat van te vinden.

- Indien bij de toedeling van rendementen aan deelnemers/gepensioneerden ook rekening gehouden moet worden met life-cycle (het voorstel is op dit punt onduidelijk) betekent dit dat indexatie van pensioenen onmogelijk is, tenzij dat - net als bij verzekeraars - tot uitdrukking wordt gebracht door te kiezen voor een zeer prudent projectierendement, waardoor de aanvangsuitkering weer fors lager wordt.

- Nu blijkbaar de overheid meent hier te moeten ingrijpen in een bestaande privaatrechtelijke rechtsverhouding, moet zij aannemelijk maken dat een beperkend principe zoals de life cycle, nodig is om legitieme belangen van deelnemers te beschermen en dat zij bij de belangenafweging tot de conclusie is gekomen dat die legitieme belangen in dit geval de doorslag moeten geven. Kortom, wij vragen staatssecretaris Klijnsma om duidelijk te maken welke legitieme belangen in de knel zouden komen zonder life cyclus en waarom deze legitieme belangen de doorslag moeten geven.

2. Projectierendement

- De reactie van mevrouw Klijnsma is hier: "Het is juist dat de risicovrije rente per definitie beweeglijk is in de tijd, maar dit betekent niet dat een stijging of daling van de risicovrije rente direct doorwerkt in de hoogte van ingegane pensioen, ook niet bij variabele pensioenuitkeringen. De pensioenuitvoerder kan een relatief stabiel variabel pensioen aanbieden door het op pensioendatum beschikbare pensioenkapitaal op een andere wijze over de tijd te verdelen en zodanig te beleggen dat het renterisico in belangrijke mate wordt weggenomen."

  Duidelijk is dat staatssecretaris Klijnsma hier de discussie uit de weg gaat. Namelijk de discussie dat de eis die aan een projectierendement moet worden gesteld is dat de uitkeringen stabiel en niet structureel dalend zouden moeten zijn. Dat een pensioenfonds de met de RTS berekende uitkering op een ingewikkelde en onduidelijke wijze en methode (middels winstdeling?) vervolgens waarschijnlijk en in de meeste gevallen weer kan stabiliseren, zal ongetwijfeld waar zijn, maar niet

meer uit te leggen aan de deelnemers. De staatssecretaris heeft dit wetsontwerp dan ook niet en in ieder geval onvoldoende, getoetst op begrijpelijkheid, simpelheid, communicatie-aspecten en uitvoerbaarheid.

Ten overvloede wordt nog eens benadrukt dat bewezen is dat de risicovrije rente sedert de invoering in 2007 volatiel en onvoorspelbaar is en dat een dergelijke rente dus niet hanteerbaar is voor lange termijn pensioencontracten. Ligt deze RTS niet grotendeels ook ten grondslag aan het falen van het huidige stelsel en aan de wens van een herzien pensioenstelsel?

- Duidelijk is ook dat de keuze voor dit risicovrije projectierendement is gedreven door het standpunt dat DNB heeft ingenomen.
  Mevrouw Klijnsma: "Ten aanzien van het onderwerp dat de leden van de 50PLUS-fractie in hun vraag aanhalen, de projectierente, heeft DNB consequent dezelfde positie ingenomen, namelijk een voorkeur om voor alle contractvarianten dezelfde risicovrije projectierente toe te passen. Deze voorkeur is op aandringen van een grote meerderheid van de fracties in de Tweede Kamer uiteindelijk in het wetsvoorstel verbeterde premieregeling overgenomen."

- Aanname van het principe van de RTS als projectierente in dit wetsontwerp kan en zal grote gevolgen hebben voor met name Variant IV in de discussie in de SER over de toekomst van het nieuwe pensioenstelsel. Als ook hier dit principe wordt geïntroduceerd, blijft indirect het begrip zekerheid weliswaar niet meer primair in buffers, maar wel in het bepalen van de uitkering een zodanige rol spelen dat daarmee het tegenovergestelde wordt bereikt. Een risicovrije rente als projectierendement hanteren, wekt naar de deelnemer de indruk van het bereiken van een 'risicovrije' uitkering op, terwijl in de praktijk toepassing van de RTS juist volatiele uitkeringen oplevert.

  Daarnaast zou goed gedefinieerd moeten worden aan welke eisen een projectierendement dient te voldoen. Wat ouderen betreft is dat een zo stabiel mogelijk maar niet structureel dalende uitkering onder verschillende en uiteenlopende economische omstandigheden. Het begrip 'risicovrij' past daar niet in omdat dat voornamelijk op het debiteurenrisico betrekking heeft en niet op de volatiliteit van de rente of het rendement van het pensioenfonds.

3. <u>Langlevenrisico en nabestaandenpensioen na pensioendatum</u>

Het wetsontwerp is niet/onvoldoende duidelijk hoe met het langlevenrisico en het nabestaandenpensioen na pensioendatum moet worden omgegaan, zowel qua bijschrijving van negatieve risicopremie als qua prognose in combinatie met het projectierendement.

4. Voorbeeldberekeningen en communicatie

Zeer zwak in het wetsvoorstel is dat geen gehoor wordt gegeven aan de vraag van 'voorbeeldberekeningen'. In de praktijk zal na de invoering van deze wet helder naar deelnemers / gepensioneerden gecommuniceerd moeten worden over de pensioenuitkomsten. Een wetsontwerp dat niet eens kan voorzien in simpele voorbeeldberekeningen, laat staan van voorbeelden hoe die gecommuniceerd zullen worden aan deelnemers en waarbij de toetsing daarvan op begrijpelijkheid niet heeft plaatsgevonden, is onzorgvuldig en dient terug te worden terugverwezen.

5. Beleggingseenheden

Dit wetsontwerp bevat, behalve de definitie en verwijzing naar lagere wetgeving, geen enkele bepaling over het begrip 'uitkering in pensioeneenheden'.
Derhalve kan niet anders geconcludeerd worden dan dat de integratie van 'pensioen in beleggingseenheden' volledig mislukt is en het wetsontwerp op dit punt dus onvolledig en kwalitatief zwaar onder de maat is.

6. Conclusie
Dit wetsvoorstel:

- is niet voldoende technisch en met voorbeelden onderbouwd;
- is bij deelnemers/gepensioneerden niet/onvoldoende getoetst op begrijpelijkheid, simpelheid, communicatie-aspecten;
- is onvoldoende getoetst op uitvoerbaarheid bij de uitvoerders;
- bevat geen wetgeving voor uitkering in pensioeneenheden;
- is rule-based in plaats van principle-based en beperkt daardoor onnodig de ruimte voor pensioenfondsbesturen;
- is onnodig complex, resulteert in een complex beleggings- en communicatiebeleid en werkt daardoor sterk kostenverhogend;
- voldoet niet aan de doelstelling om een werkelijk variabele uitkering mogelijk te maken, omdat door het hanteren van de principes van life cycle beleggen en het hanteren van een risicovrij projectierente de uitkering toch weer voorzien wordt van een zekerheidsstempel.

Wij wijzen het voorstel in de huidige vorm af, omdat het niet volledig is (geen wetgeving voor uitkering in pensioeneenheden), niet zorgvuldig is onderbouwd of getoetst en bovendien niet beantwoordt aan de doelstelling om een werkelijk variabele uitkering mogelijk te maken. Wij vragen het voorstel simpeler te maken met meer vrijheidsgraden van uitwerking voor pensioenfondsen zelf. De eis van life cycle alsmede de wijze van vaststellen van de projectierente moet uit de wet gehaald worden en overgelaten worden aan pensioenfondsen zelf, waarbij pensioenfondsen uiteraard zelf moeten kunnen

aantonen dat ze o.b.v. de prudent person regel opereren. Wellicht kan voor wat betreft de projectierente aansluiting gezocht worden naar studies hierover in het binnenkort te verschijnen SER-rapport inzake ons toekomstig pensioenstelsel.

Wij verzoeken u ons een reactie te geven op dit schrijven.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

KNVG

D. van der Windt
Secretaris

NVOG

J. van der Spek
Voorzitter

Kopie:
- Staatssecretaris J. Klijnsma
- Mevrouw H. Lodders

Koepel van Nederlandse Verenigingen
Van Gepensioneerden (KNVG)
Secretariaat: Hogeschoorweg 21, 5911 EJ Venlo
077-3541050
secretariaat@knvg.nl
www.knvg.nl

Nederlandse Vereniging van
Organisaties van Gepensioneerden (NVOG)
Postbus 2069, 3500 GB Utrecht
030-284 60 80
nvog@gepensioneerden.nl
www.gepensioneerden.nl